

Mati.

(Piše J. E. Bogomil.)

VII.



amica, kam pa vi?» vpraša mlad sprevodnik na gorenjski železnico preposto oblečeno ženico.

»Daleč, gospod. daleč. Na Tirole.«

»Na Tirole.«

»Daleč, kaj?«

»Zares, daleč! Ali veste, kje in kako se bodete vozili?«

»Prav nič ne vem. Bog mi bo pomagal pa dobri ljudje. Veste, po sina grem.«

»Kje pa je vaš sin? Kam greste ponj?«

»V Landek grem.«

»Ali je morda sin bolan?«

»O, še več kot bolan.« Dve debeli solzi ji zalijeta oči.

Peter! Na njeno skrbno in ljubeznivo pismo ji je napisal par besedi. Piše ji, da mu ni nič hudega, naj bo le brez skrbi radi njega. K sklepu se pa še malo pojezi, češ, kdo je bil neki tako dober, da ga je pri njej zatožil; silno rad bi poznal tistega človeka.

Skrbno materino oko je bralo v kratkih vrsticah več kot je Peter mislil. Peter jo tolaži in se jezi, ker mu je težko odkrito priznati: Mati, zašel sem. Zato pa gre sama iskat svojega izgubljenega sina, sama ga hoče privedi zopet na pravo pot.

Doma so jo sosede kmalu pogrešile in tudi uganile, kam je odšla.

»Kje je neki Slakova mati? Že od včeraj je nič ne vidim.«

»Menda je šla na Tirole po Petra.«

»Korajžna pa je.«

»Vsaka bi ne šla.«

»Za svojega otroka mati vse stori.«

»Pa nemški ne zna nič.«

»Gotovo bo prišla prazna nazaj.«

»Brez Petra in brez denarja.«

»Pa bo imela mirno vest, da je vse storila za Petra, kar je vedela in znala in kar je mogla.«

Lepa je vožnja po gorenjski železnici. Slakova mati se je že parkrat vozila, zato se, zatopljena v skrbi, ni dosti brigala za okolico in njeno lepoto.

»Otoče!« zakliče sprevodnik.

To je postaja, kjer izstopajo romarji, ki so namenjeni k Mariji Pomagaj na Brezje.

Slakova mati se prebudi pri tej besedi iz svojih skrbi. Pogled ji uide skozi okno. Cele trume pobožnih romarjev hité proti savskemu mostu, hité dalje čez most naprej v Marijino svetišče. Urno, kakor ptica, pohiti tudi njen duh tja čez Savo v Marijino kapelico. Saj je tam v tisti kapelici podoba Marije, ki je tudi enkrat izgubila svojega sina in ga zopet našla.

»O, Marija Pomagaj,« prosi srčno mati, »pomagaj tudi meni, da najdem svojega sina in ga privedem zopet na pravi pot. Obljubim ti, da bo potem moja prva pot peljala mene in sina k tebi.«

Vlak drvi dalje in mati se zatopi zopet v svoje misli. Ali ni morda preveč predrzna, ker se upa na tuje, ker gre v popolnoma neznane kraje? Ali se ne pravi to naravnost zapravljati? Kako bo tam med tujimi ljudmi? Ali jo bodo kaj razumeli? Kako bo?

Vlak obstane na Jesenicah. Ko stopi Slakova mati iz voza, jo nagovori sprevodnik:

»Mati, tukaj-le me počakajte.«

Čez dobrih deset minut prinese sprevodnik list popirja.

»Mati, ta-le popir vzemite s seboj. Kadar vas bo kdo kaj vprašal ali kadar bi radi sami kaj zvedeli zaradi vožnje, pa kar to-le pisanje pokažite.«

Tako hvaležnega pogleda sprevodnik še ni videl v svojem življenju. Bog in dobri ljudje so začeli pomagati.

Od Beljaka gor po dravski dolini se pelje žena med samimi tujci. Nobenega znanega obraza ne vidi, nobene domače besede ne sliši. Kaj hoče drugega, kot da se po stari lepi kranjski navadi spusti v pogovor z Bogom.

Naenkrat in nenadoma zasliši poleg sebe slovenske besede.

»Mati, vi ste gotovo Slovenka.«

Mož je sodil po tem, ker se žena ni prav nič brigala za pogovor med sopotniki.

»Res, gospod, sem.«

»Ali se daleč peljete?«

»Daleč. To-le poglejte.«

Žena da tujcu, ki je bil koroški Slovenec, sprevodnikovo pisanje.

»Tako daleč? Pa sama? Ali si upate? Moj Bog!«

»Moram.«

»Čakajte, — jaz grem tudi na Tirole — v Lijencu bomo za dalj časa stali, tam vam bom napisal vse postaje do Landeka. Tudi to vam bo pomagalo.«

»Za vse vam bom hvaležna. Saj veste, da se ne vem nikamor obrniti.«

Bog in dobri ljudje povsod pomagajo.

VIII.

Na Otočah sta izstopila vsa trudna mati in sin. Ali to ni nobenega oviralo, da bi ne šel še nekaj časa peš k Mariji Pomagaj. Prva pot na domači zemlji pelje oba v Marijino svetišče.

Zvečer, že pozno v mraku, da niso drugi ljudje videli, sta se vračala proti domu.

Drugi dan pa je že šla novica po domači vasi in še naprej:

»Slakovka se je vrnila.«

»Sama?«

»Ne, tudi Peter je prišel z njo.«

»Torej ga je vendar našla.«
 »Res, kdo bi si mislil!«

Peter se je nekaj časa skrival pred sovaščani. Sram ga je bilo. Na domačem vrtu je premišljeval svoje prazne sanje o bogastvu, o sreči, o denarju. Sčasoma pa človek vse pozabi. Zato je tudi Peter z vedno večjim pogumom zahajal med ljudi. Čemu bi se tudi skrival! Ali je to kakšna sramota, če se je vrnil, če je bil pokoren svoji materi, ki je šla ponj v tujino!

V tujino je šla ponj, kjer bi bil pod vodstvom svojih malovrednih tovarišev lahko še daleč daleč zašel.

Kolikokrat se spominja Peter tistega dne, ko je nenadoma, nepričakovano stopila predenj mati.

V baraki je sedel med svojimi ljudmi. Bilo je v nedeljo popoldne. Kar naenkrat, sredi igre, zasliši klicati svoje ime.

»Peter!«

Tako znan se mu zdi ta glas. Tak glas ima njegova mati doli v domovini, doli pod Grintovcem. Toda ne, saj ni mogoče... Ali...

Kakor bitje z onega sveta stoji pred njim — mati.

»Peter, pozabil si na svojo mater, mati pa te ni pozabila.«

Kakor glasno izpraševanje vesti mu done na ušesa te besede. Nikamor ne upa pogledati. Najraje bi se udrl v tla, najraje bi izginil iz tega kraja.

Igra zastane, igralci gledajo tujo ženo, ki stoji neustrašeno pred njimi.

»Fant, kdo je ta žena?« vpraša postaren, percej porastel mož Petra.

»Mati.«

»Tvoja?«

»Moja mati, da.«

»Ali je prišla pote?«

»Ne vem. Mogoče.«

»Tebe sem prišla iskat, Peter, tebe. Z menoj boš šel, domov bova šla, pa še danes. Za nobene denarje te ne pustim več tukaj.«

Domov? Peter se obotavlja. Ne, to je preveč. Domov naj gre praznih rok! Ne in ne! S prosečimi očmi se ozira po svojih tovariših. Kaj bodo rekli, kako mu bodo svetovali.

Možu, ki je preje vprašal Petra, kdo je ta žena, zaigra v očeh nekaj solzi podobnega; mogoče se je spomnil svoje matere... Nato pa izpregovori z nenavadno slovesnim glasom:

»Fant! Dobro mater imaš. Zlata je vredna. Pojdi za njo, kamor ona želi. Ko bi jaz imel tako mater, grem za njo do konca sveta.«

